

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sifre Ḳodesh

‘im targumim u-ve’urim mi-meḥabrim shonim

Sefer Devarim

Landau, Moses I. Landau, Moses I.

Prag, 594 [1833 oder 1834]

ג | נחטאו

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-8969

אשר יהוה אלהיכם נתן להם
 בעבר הירדן ושבתם איש
 לירשתו אשר נתתי לכם:
 (כא) ואת יהושוע צויתי בעת ההוא
 לאמר עיניך הראת את כל-
 אשר עשה יהוה אלהיכם לשני
 המלכים האלה בן-יעשה יהוה
 לכל-הממלכות אשר אתה עבר
 שמה: (כב) לא תיראום כי
 יהוה אלהיכם הוא הנלהם
 לכם: (כג) ואתחנן

נעהמען, דאז דער עוויגע
 אייער גאטט איהנען אויף יע-
 גער זייטע דעם ירדנס געבען
 ווירד; אלוראן קענטט איהר
 יעדער צו זיינער בעזיטצונג,
 דיא איך איהם געגעבען צו-
 ריך קעהרען. (כא) דעם יהושע
 גאב איך דאמאחלס פאל-
 גענדען בעפעהל: דוא האסט
 נון מיט דיינען אויגען אללעס
 געזעהען, וואס דער עוויגע
 אייער גאטט דיעזען בידען
 קעניגען געטהאן האט; עבען
 אלזא ווירד דערועלבע אללען
 איבריגען ריינען טהון, דא-
 זין דוא קאממסט. (כב) פירט-
 טעט אייך ניכט פאר איהנען,
 דען דער עוויגע אייער גאטט
 איזט עם דער פיר אייך
 שטרייטעט.

ואתחנן
 ואתחנן

רשי

תרגום אונקלוס

אלהכון יהיב להון בעיברא דירדנא וחתובין
 גבר לירוחמיה די יתביית לכון: (כא) ונת
 יהושוע פקידית בעדנא ההיא למימר עיניך
 תואן ית כל די עבד יי אלהכון דחרין
 מלביא האלין בן יעביד יי לכל מלכותא
 די את עבר לתמן: (כב) לא תדחלון מנהון ארי יי אלהכון טימריה יגית לכון:
 (כג) וצליח

(כג) ואתחנן. אין מנין ככל מקום אלא
 לשון מתנת חנם. אף ע"ס
 שט להם לכדיקים לתלות במעשיהם
 הטובים אין מנקשים מאת המקום אלא
 מתנת חנם לפי שאמר לו וחנתי את אשר
 אתון (שמות ל"ג) אמר לו כל' ואתחנן. ד"א
 זכ

באר

(ב) ושבתם, אז תשובו: (כא) עיניך הראוהו, יתכן שתחסר מלת הן, והטעם עיניך הן הראות את
 כל וגו' והנני מנטיקך שכן יעשה וגו': (כב) לכם, בשבילכם.
 (כג) ואתחנן, כל לשון תמוה אינו אלא בקשת התנינה מאת השם לא לגמול על מעש' הטוב
 וכן דעת רש"י וטעם ואתחנן וכבר התחננתי, כי כאשר הזכיר יהושע ואמר לויתיו לאמר עיניך
 הראות וגו' (לעיל כ"א), יאמר הנה אנכי כבר התחננתי אל ה' לעבור את הארץ, אך ה' מעני
 מראות את הארץ הטובה לכן לויתיו את יהושע (דעת הראב"ע) וכן בתרגום אשכנזי. וטעם
 בעת ההיא כמו שכתב הרמב"ן, בעת הנזכרת שכנשתי סיוחן ועוג והתחלתי להלחם בעממין
 שנתנו לישראל וחלקתי הארץ לשני השבטים, והי' זה כאשר נאמר לו עלה אל הר העבר' הזה
 דברי' ל"ב מ"ט) כי אז בקש רחמים והתחנן והתמוה הזאת, וכאשר לא שמע השם אליו, חזר
 התכלל ופקוד ה' אלפי הרוחות איש על פעדה (במדבר כ"ז ט"ז), כמו שזכר שם וזהו וט
 אף

ואתחנן ג

אֶל־יְהוָה בָּעֵת הַהוּא לֵאמֹר:
(כד) אֲדַנִּי יְהוָה אַתָּה הַחֲלוֹת
לְהִרְאוֹת אֶת־עַבְדְּךָ אֶת־גְּדֻלָּתְךָ
וְאֶת־יְדְךָ הַחֲזָקָה אֲשֶׁר מִי־אֵל
בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ אֲשֶׁר־יַעֲשֶׂה
כַּמַּעֲשֵׂיךָ וְכַגְּבוּרַתְךָ: (כה) אֶעֱבֹרָה

ס

תרגום אשכנזי ב

(כג) בעפאר דיעזעם געשארג
האטטע איד דען עוויגען גע-
פלעהעט אונד געשפראכען:
(כד) הערר! אָ עוויגער! דוא
האסט אנגעפאנגען דיינעם
דיענער דיינע גרעסע אונד
דיינע אללמאכט צו צייגען,
דען וואַ איזט איין געטמליכעם
וועזען אויף היממעל אדער
אויף ערדען, דאָ וואַלכע
טהאטען אונד וואונדער טהון
קעננטע, אַלס דוא? (כה) אָ!
לאַם

ר ש י

זה אחד מעשרה לשונות שנקראת תפלה
כדאיחא בספרי: בעת ההיא. לאחד
שכנשתי ארץ סיחון ועוג דמיתי שמה הותר
הנדר: לאמר. זה אחד מג' מקומות שאמר
משה לפני המקו' אינו מניחך עד שתודיעני
אם תעש' שאלתי אם לאו: (כד) ה' אלהים.
רחום בדין: אתה החלות להראות את
עבדך. פתח להיות עומד ומתפלל אע"פ
שגורה גזירה אמר לו ממך למדתי שאמרת לי ועתה הניחה לי (שם ל"ב) וכי תופס הייתי
בך אלא לפתוח פתח שני תלוי להתפלל עליהם כמו כן הייתי סבור לעשות עבשו: את גדלך.
זו מדת טובך וכן הוא אומר ועתה יגדל נא נח ה': ואת ידך. זו ימינך שהיא פשוטה לכל
באי עולם: החזקה. שאתה כונש ברחמים את מדת הדין בחזקה: אשר מי אל וגו'. אינך
דומה למלך בשר ודם שיש לו יועלין וסקנתדין הממחין בידו כשרולה לעשות חסד ולעבור על
מדותיו אתה אין מי ימחה בידך אם תמחול לי ותבטל גזרתך. ולפי פשוטו אתה החלות להראות
את עבדך מלמדת סיחון ועוג כדכתיב ראה החילותי תת לפניך (דברים ב') הראני מלמדות
שלשים ואחד מלכים: (כה) אעברה נא. אין נא אלא לשון בקשה:

ההר

תרגום אונקלוס

(כג) וְעַל־יְחִי קָדָם יי בְּעִדְנָא הֵיכָא לְמִימָר:
(כד) יי אֱלֹהִים אַתָּה שְׂרִיקָא לְאַחְזָא יִת
עַבְדְּךָ יִת רְבוּתְךָ וְיִת יְדְךָ תְּקִיפְתָּא דִּי אַתָּה
הוּא אֱלֹהָא דְשְׂכִינְתָּךְ בְּשָׁמַיָא מְלַעֲיָלָא
וְשְׁלִיט בְּאָרְעָא וְלִית דִּי יַעֲבִיד בְּעוֹבְדְךָ

ב א ו ר

את יהושע הנא בסמוך בפרשה: (כד) אח גדלך, זו מדת טובך, וכן הוא אומר, ועתה
יגדל נא נח ה' (שם י"ד י"ז): ואת ידך החזקה, היכולת לבלתי תכלית. אשר מי אל
בשמים ובארץ, הטועים בשחוף וברבוי אלהות יאמרו נא איה איפוא הוא האל האמר אשר
יעשה וגומר. ואונקלוס נטה מפשוטו של כתוב להרחיק הטעות, דאת הוא אלהא דשכינתך
בשמיא מלעילא ושליט על ארעא, ולית דיעבד כעובדך וכגזרתך. ולשון הראב"ע, אתה
החילות, אמר חכם מהחכמים, אתה החלות להראות את גדלך בשמים ובארץ, במעשים שוהג
העולם בס, ואת ידך החזקה, האותות שנעשו על ידו, עד שנודע בעולם כי אין אל כי אם
הוא לבדו, והטעם תקיף בשמים, ששם המלאכים והנבא, ובארץ, ששם בני אדם והחיות,
כמעשך, שהם כולם נחממה, וכגבורותיך, ביכולת, וטעם זו הפרשה לתנב את ארץ ישראל,
ואם

ה ט ע מ ר

(כד) וכגבורתך, נח' הראב"ע: וטעם זה הפרשה לתנב את ארץ ישראל ואם הארץ תהיה
קצובה

תרגום אשכנזי

לאם מיד איבער דען ירדן
ציעהען, דאמיט איך דאז
פארטרעפליכע לאנד צו זען.
הען בעקאומע, דאז יענזייטס
דעם יורגס אויט, זאנדערליך
יעגען פארטרעפליכען בערג
אונד דען לבנון. (כו) אלליין
דער עוויגע וואר אום איי
ערנטויללען איבער מיד ער.
צירנט, אונד ער הערטע מיד
ניכט; ער שפראך פיעלמעהר
צו מיר: לאסגענוג זיין! רעדע
מיר פאן דיעזער זאכע ניכט
בעהר; (כו) שטייגע אויף דיא
שפיטצע דעם פסגה, ערהעבע
דיינע אויגען געגען אבענד,

ואתחנן ג

נא ואראה את הארץ הטובה
אשר בעבר הירדן ההר הטוב
הזה והלבנון: (טו) ויתעבר יהוה
בי למענכם ולא שמע אלי
ויאמר יהוה אלי רב־לך אר־
תוסף דבר אלי עוד בדבר הזה:
(כז) עליה וראש הפסגה ושאל עיניך
יקמה וצפנה ותימנה ומזרחה
וראה בעיניך כי לא תעבר את־

הירדן

מיטטערנאכט, מיטטאג אונד נאכגען, אונד זעהע דוך הערום: דען איבער דען ירדן
זאללסט

ר ש י

ההר הטוב הזה. זו ירושלים: והלבנון. זה
ב"ה: (כו) ויתעבר ה'. נתמלא חימה:
למענכם. אחס גרמתם ליוון הוא אומר
ויקלימו על מי מריבה וירע למשה בעבורם
(תהלים ק"ו): רב לך. שלא יאמרו הרב
כמה קשה והתלמיד כמה טרדן מפלג.
ד"א רב לך. הרבה מזה שמור לך רב טוב
הלבון לך: (כו) וראה בעיניך. בקשת
ממני ואלה את הארץ הטובה אני מראה
לך את כלל שני ויראה ה' את כל הארץ
(דברים ל"ד):

תרגום אונקלוס

וכבדתיך: (כה) אעבר בען ואהוי ית ארעא
טבתא די בעיקרא הירדנא טורא טבא הדין
ובית מקדשא: (כו) והוה רגו מן קדם יי
עלי בדילכון ולא קביל מגי ואמר יי לי
סגי לך לא תוסף למלא קדמי עוד
בפתחא הדין: (כז) סק לריש רמתא וקוף
עינך למערבא ולצפונא ולדרומא ולמזרחא
והוי בעינך ארי לא תעבר ית ירדנא

הדין

ולו

ב א ו ד

יחס הארץ תהי' חביבה ישמרו מצות הא' שלא יגלו ממנה, ע"כ: (כה) ההר הטוב, כמו ואלה
ההר הטוב. ההר הטוב זו ירושלים (רש"י): והלבנון, זה בית המקד' (רש"י), וכן תרגם אונקלוס:
(כו) ויהעבר ה' בי למענכם, אחס גרמתם לי, וכן הוא אומר וירע למשה בעבורם (תהלים
ק"ו), עיין (דברים א' ל"ו) בבאור: בדבר הזה, בשביל דבר זה. (כו) ראש הפסגה, הוא
הגיא אשר נשדה מואב ראש הפסגה: ושאל עיניך, וגו' וראה בעיניך, כל מה שתוכל לעשות
בעיניך עשה, כאלו אומר עיניך תהיינה בארץ אבל אחס לא תהיה בארץ, כי לא תעבור את
הירדן

ה מ ע ט ר

חביבה ישמרו מצות ה' שלא יגלו ממנה "ע"כ, כוונתו לבאר מדוע לא נזכר מענין התפלה
הוא בספר הקידם ובא אך כאן — והבן.

ואתחנן ג ד

הִירָדָן הַזֶּה: (כח) וְצוּ אֶת־יְהוֹשֻׁעַ
וְחִזְקָהוּ וְאִמְצָהוּ כִּי־הוּא יַעֲבֹר
לִפְנֵי הָעָם הַזֶּה וְהוּא יִנְחִיל
אוֹתָם אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּרְאֶה:
(כט) וַיָּשָׁב בְּגִיַת מוֹל בֵּית
פְּעוֹר:

פ

ד (א) וַעֲתָה יִשְׂרָאֵל שְׁמַע אֶל־
הַחֲקִים וְאֶל־הַמְּשָׁפְטִים אֲשֶׁר
אֲנִי מְלַמֵּד אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת לְמַעַן
תִּהְיוּ וּבְאֵתָם וִירְשֶׁתֶם אֶת־הָאָרֶץ

אשר

תרגום אונקלוס

הִדִּין: (כח) וּפְקִיד יַחַד יְהוֹשֻׁעַ וְחִזְקָהוּ וְעִלְמָהִי
אָרִי הוּא יַעֲבֹר קִדְּם עִמָּא הִדִּין וְהוּא
יַחֲסִין יַחְהוֹן יַחַד אַרְעָא דִּי חֲהוּי: (כט) וַיִּחְבְּנָא
בְּחִילְתָּא לְקַבִּיל בֵּית פְּעוֹר:
ד (א) וּבְעֵן יִשְׂרָאֵל שְׁמַע לְקִמְיָא וּלְדִינְיָא
דִּי אָנָּא מְלִיף יַחְכוּן לְמַעַבְדַּד בְּדִיל
דְּתִיחֹן וְתִיעֲלוּן וְתִירְחוּן יַחַד אַרְעָא דִּי יִי
אלהא

רַב אִם הוּא עוֹבֵר עוֹבְרִין וְאִם לֹא אִין עוֹבְרִין: (כט) וַיָּשָׁב בְּגִיַת מוֹל בֵּית פְּעוֹר וְעִלְמָהִי שְׁמַע אֶל הַחֲקִים וְהַמְּשָׁפְטִים

תרגום אשכנזי כא

וְאִלְלִסְטָה הוּא נִיבְטָה גַעְהֵעֵן.
(כח) דַּעַם יְהוֹשֻׁעַ עֲרַמְטָה־לֵּעַ
כַּעֲפֵעָה־לֵּעַ, דַּאִם עַר קִיְהוֹן אֹנְד
טַאֲפֵפֵר זִיַּא, דַּעַן עַר זַאֲלֵל
פֶּאָר דִּיעוּעַם פֶּאָלְקַע הַעֲרַגֵּי.
הַעַן, אֹנְד אִיְהַנְעֵן דַּאָּז לַאֲנַד
צוּם בַּעוּיִטְצַע אֹיִסְטָה־לֵּעֵן,
וְעִלְלֵעַם הוּא זַעְהֵעֵן וּוִירְסָט.
(כט) וַיָּשָׁב לַאֲגַעַן דַּאֲמַתְלָם
אִיִּם טַהֲאֲלַע גַּעְגַּעֵן בֵּית פְּעוֹר
אִיבַעַר.

ד (א) אֵלֹהֵי יִשְׂרָאֵל! גַּעְהָאָרֶם
כַּע דַּעַן גַּעוּעִטְצַעֵן אֹנְד
רַעֲכַטְעֵן, דִּיא אִיךְ אִיךְ לַעֲהֵם
רַע, דַּאֲמִיט אִיְהֵר לַעֲבַעַט,
אֹנְד אִין דַּאָּז לַאֲנַד וְעִלְלֵעַם

דער

ר ש י

(כח) וְלֹא אֶת יְהוֹשֻׁעַ. על הטרדות ועל
המשאות ועל המריבות: וחזקו ואמלוהו.
בדברך שלא ירד לבו לומר כשם שנענש רבי
עליהם כך סופי ליענש עליהם מצטימו אני
כי הוא יעבור והוא ינחיל: כי הוא יעבור.
אם יעבור לפניכם ינחלו ואם לאו לא ינחלו
וקח אתה מולך כשאלת מן העם א הני והוא
ישב ויבן מהם אנשי הני וגו' (יהושע ז')
ובין שפיל על פניו אמר לו קום לך
(שס) קם לך כתיב אתה הוא העומד
במקומך ומשלז את בני למלחמה למה זה
אתה נופל על פניך לז כך אמרתי למשה
(כט) וַיָּשָׁב בְּגִיַת מוֹל בֵּית פְּעוֹר וְעִלְמָהִי שְׁמַע אֶל הַחֲקִים וְהַמְּשָׁפְטִים
מחול לך ואני לא זכיתי לימחל לי:

לא

ב א ו ר

הִירָדָן: (כח) וְצוּ אֶת יְהוֹשֻׁעַ, על הטרדות, על המשאות ועל המריבות (רש"י): וחזקו
ואמצוהו, בדברך, שלא ירד לבו לומר, כשם שנענש רבי עליהם, כך סופי ליענש עליהם,
מצטימו אני כי הוא יעבור והוא ינחיל: אשר הראה, על ראש הפסגה: (כט) וַיָּשָׁב בְּגִיַת
מֹל בְּגִיַת יִשְׂרָאֵל בְּגִיַת הַזֶּה הוּא רֹאשׁ הַפְּסָגָה, כִּי מִשָּׁם נִסְעוּ אֶל עֲרֻבֹת מוֹאָב, וְהִגִּיף הוּא
נְהַר הַצְּרִיחַ, כִּי כֵן מְפֹרָשׁ (דברי ל"ד ו'). ועתה החל לדבר על המלות, ובעבור שהיו מול
בית פעור החל לדבר בע"ז (הראב"ע), וכן דעת הראב"ע:
ד (א) מלמד אתכם לעשות, כי עיקר הלמוד לעשות המלות (הראב"ע): למען תהיו, כי

עובדי

ה מ ע מ ר

ד (א) וִירְשֶׁתֶם, אמר הראב"ע: "נעבור שנעלם היו"ד נשנר (והוא החירק) נשנר ע"הש ואפס
על